

AIŠKINAMASIS RAŠTAS

BENDRA INFORMACIJA

Gyvybės draudimo UAB „Bonum Publicum“ (toliau „Įmonė“) buvo įregistruota 2000 m. rugpjūčio 31 d. Įmonės kodas yra 110081788. Draudimo veiklos licenciją Įmonė gavo 2000 m. rugpjūčio 17 d. Draudimo veiklos licencijos numeris yra 0013. Pagrindinė Įmonės buveinė yra Vilniuje, A. Goštauto g. 40, Lietuvoje. 2006 m. birželio 30 d. Įmonė filialų, dukterinių ir asocijuotų įmonių neturėjo.

Įmonė teikia gyvybės draudimo paslaugas ir vykdo šių draudimo grupių veiklą:

Gyvybės draudimo šakai priskiriamos draudimo grupės:

1. Gyvybės draudimo grupė, kiek nenumatyta kitose gyvybės šakai priskiriamose grupėse
2. Gyvybės draudimo, susijusio su investiciniais fondais (kai investavimo rizika tenka draudėjui) grupė

Ne gyvybės draudimo šakai priskiriamos grupės:

1. Draudimo nuo nelaimingų atsitikimų grupė
2. Draudimo ligos atvejui grupė

2006 metų I pusmetis Gyvybės draudimo UAB „Bonum Publicum“ buvo sėkmingas. Per minėtą laikotarpį pasirašyta 4,566,276 Lt draudimo įmokų, tame tarpe 4,503,950 Lt gyvybės draudimo įmokų bei 62,326 Lt ne gyvybės draudimo įmokų. Bendrovės bendra pasirašytų 2006 m. I pusmečio draudimo įmokų suma lyginant su 2005 metų I pusmečio įmokomis išaugo 56,89 proc. Gyvybės draudimo įmokų augimą įtakojo naujai sudaromos sutartys, bendrovės marketingo veikla, pardavimų kanalų vystymas, geras draudimo įmokų administravimas bei aktyvus bendradarbiavimas su UAB „Ūkio banko lizingas“.

2006 m. birželio 30 d. Įmonėje dirbo 40 darbuotojų (2005 m. birželio 30 d. Įmonėje dirbo 32 darbuotojai)

APSKAITOS POLITIKA

Finansinės atskaitomybės parengimo pagrindas

Pateikta finansinė atskaitomybė parengta vadovaujantis Lietuvos Respublikos Draudimo priežiūros komisijos nutarimu dėl Draudimo įmonių finansinės atskaitomybės, Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymu, Lietuvos Verslo apskaitos standartais (VAS) ir kitais teisės aktais. Finansinė atskaitomybė yra parengta remiantis modifikuotu (dėl tam tikro finansinio turto įvertinimo tikrąja verte) įsigijimo vertės principu.

Pateikta finansinė atskaitomybė yra parengta nacionaline Lietuvos valiuta – litais (Lt).

Toliau apibūdinti svarbiausi apskaitos principai.

Apskaitos politikos pasikeitimas

2006 m. I pusmetį apskaitos politikos pasikeitimų Įmonė netaikė.

Užsienio valiuta

Didžiąją dalį savo operacijų Įmonė vykdo nacionaline valiuta. Operacijos užsienio valiuta yra konvertuojamos į litus oficialiu, tą dieną Lietuvos banko nustatytu, valiutos keitimo kursu, kuris apytiksliai lygus rinkos kursui. Piniginis turtas ir įsipareigojimai, įskaitant ir neįvykdytus įsipareigojimus pirkti ar parduoti užsienio valiutą užsienio valiutos apsisiekimo (spot) sandorius, jei tokių yra, yra konvertuojami į litus balanso sudarymo dieną Lietuvos banko nustatytu oficialiu valiutos keitimo kursu. 2006 m. ir 2005 m. birželio 30 d. pagrindinių valiutų kursai buvo tokie:

2006 06 30	2005 06 30
1 USD = 2,7529 LTL	1 USD = 2,8679 LTL
1 EUR = 3,4528 LTL	1 EUR = 3,4528 LTL

Keitimo kurso skirtumai dėl operacijų užsienio valiutomis apmokėjimo įtraukiami į pelno (nuostolių) ataskaitą tuo metu, kai jie atsiranda. Pelnas arba nuostolis dėl valiutos kurso pasikeitimo, konvertuojant piniginį turtą ar įsipareigojimus į litus, įtraukiamas į metinę pelno (nuostolių) ataskaitą.

Ilgalaikis nematerialus turtas

Ilgalaikis nematerialus turtas (taip pat ir įsigyto išperkamosios nuomos būdu) yra apskaitomas įsigijimo verte, atėmus sukauptą amortizaciją ir vertės sumažėjimo nuostolius. Amortizacija yra skaičiuojama taikant tiesiogiai proporcingą (tiesinį) amortizacijos metodą per visą nematerialaus turto naudingo tarnavimo laiką.

Ilgalaikis materialus turtas

Ilgalaikis materialusis turtas (taip pat ir įsigyto išperkamosios nuomos būdu) yra apskaitomas įsigijimo verte, išskyrus pastatus, kurie apskaitomi perkainota verte, kuri yra jų tikroji vertė perkainojimo dieną. Po pirminio pripažinimo materialusis turtas, išskyrus pastatus, yra apskaitomas įsigijimo verte, atėmus sukauptą nusidėvėjimą ir nuostolį dėl vertės sumažėjimo. Pastatai yra apskaitomi perkainota verte, atėmus sukauptą nusidėvėjimą ir nuostolį dėl vertės sumažėjimo.

Nusidėvėjimas yra skaičiuojamas taikant tiesiogiai proporcingą (tiesinį) nusidėvėjimo metodą per visą materialaus turto naudingo tarnavimo laiką.

Turtas priskiriamas ilgalaikiam turtui, jei jo tarnavimo trukmė yra ilgesnė nei vieneri metai ir įsigijimo vertė nemažesnė už 500 Lt.

Pelnas ar nuostolis, susidarantis dėl šio turto pardavimo apskaičiuojamas kaip skirtumas tarp pardavimo įplaukų ir turto likutinės vertės. Gautas pelnas ar patirtas nuostolis iš ilgalaikio turto perleidimo yra pripažįstamas tų metų pelno (nuostolių) ataskaitoje.

Investicijos

Įmonė sugrupavo savo investicijas į skolos ir nuosavybės vertybinius popierius bei terminuotus depozitus į dvi kategorijas: laikomą iki termino pasibaigimo bei turimą pardavimui turta. Fiksuoto pasibaigimo termino vertybiniai popieriai bei terminuoti depozitai, kuriuos Vadovybė ir turėjo tikslą ir galimybes išlaikyti iki pasibaigimo termino, buvo priskirti laikomam iki pasibaigimo termino turtui. Vertybiniai popieriai, kuriuos vadovybė ruošiasi laikyti neapibrėžtą laikotarpį, tačiau kurie gali būti parduoti esant poreikiui palaikyti likvidumą, keičiantis palūkanų normai, užsienio valiutų keitimo kursui ar kainai, yra klasifikuojami kaip turimas pardavimui turtas. Vadovybė nustato atitinkamą grupavimą vertybinių popierių įsigijimo metu.

Investicijos yra pripažįstamos įsigijimo data ir pirmiausiai apskaitomos įsigijimo verte. Vėlesniais ataskaitiniais laikotarpiais skolos vertybiniai popieriai, kuriuos Įmonė ketina ir turi galimybę laikyti iki termino pabaigos, yra apskaitomi amortizuota įsigijimo verte, atimant pripažintą vertės sumažėjimą dėl skolos neatgautinumo. Metinė gautų nuolaidų ar vertės perviršio išgyjant vertybinius popierius, laikomus iki termino pabaigos, amortizacija yra kaupiama su kitomis investicijų pajamomis per visą investicijų terminą tokiu būdu, jog pripažįstamos pajamos yra pastovios ir tolygios per visą investicijų laikotarpį.

Investicijos, kurios nėra klasifikuojamos kaip laikomos iki termino pabaigos, yra priskiriamos prie turimų pardavimui ir vėlesniais laikotarpiais apskaitomos tikraja verte. Susijęs nerealizuotas pelnas ar nuostolis yra pripažįstamas laikotarpio pelnu ar nuostoliu.

Suteiktos paskolos

Paskolos balanse atvaizduojamos nominalia verte, sumažinta atidėjimais galimiems paskolų nuostoliams. Palūkanų pajamos pripažįstamos kaupimo principu atsižvelgiant į skolos likutį ir taikomą palūkanų normą.

Indėliai kredito įstaigose

Indėlius sudaro sumos, kurias bendrovė laiko kredito institucijose ir paimti gali nepatirdama nuostolių tik praėjus tam tikram terminui.

Finansiniai instrumentai

Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai pripažįstami Įmonės balanse, kai Įmonė įgyja teisę ar pareigą pagal pasirašytą finansinių instrumentų sutartį.

Finansinių instrumentų tikroji vertė

Tikroji vertė atspindi finansinių instrumentų vertę, už kurią turtas gali būti realizuotas ar įsipareigojimai gali būti padengti. Tais atvejais, kai, vadovybės nuomone, finansinio turto ir įsipareigojimų tikroji vertė žymiai skiriasi nuo jų apskaitinės vertės, tikroji tokio finansinio turto ir įsipareigojimų vertė yra atskleidžiama atskirai šios finansinės atskaitomybės aiškinamajame rašte.

Gautinos sumos

Prekybos gautinos sumos yra apskaitomos nominalia verte, atėmus atidėjimus abejotinoms gautinoms sumoms.

Pinigai ir pinigų ekvivalentai

Pinigus ir pinigų ekvivalentus sudaro grynieji pinigai kasoje ir banke, indėliai iki pareikalavimo ir kitos trumpalaikės likvidžios investicijos, kurios gali būti lengvai iškeičiamos į aiškias pinigų sumas ir kurioms būdinga nereikšminga vertės pasikeitimo rizika.

Akcinis kapitalas ir rezervai

Akcinis kapitalas ir rezervai yra apskaitomi nominalia verte.

Techniniai atidėjiniai

Techniniai atidėjiniai yra skaičiuojami remiantis Lietuvos Respublikos Draudimo priežiūros komisijos reikalavimais ir yra paremti prielaidomis ir apytiksliais įvertinimais, kurių tikslumas yra nustatomas remiantis įsigijimo ir dabartinės vertės stebėjimais bei prognozės ateičiai metodika, kuri atsižvelgia į tendencijų raidą ir kuri gali būti koreguojama pasikeitus aplinkybėms.

Perkeltų įmokų techninis atidėjiny

Perkeltų įmokų techninį atidėjinį sudaro ta pasirašytų įmokų dalis, kuri turi būti priskirta draudimo įmonės pajamoms ateinančiais ataskaitiniais laikotarpiais. Perkeltų įmokų techninis atidėjiny apskaičiuojamas proporcingai paskirstant pasirašytą draudimo įmoką draudimo rizikos galiojimo laikotarpiui. Perkeltų įmokų techninis atidėjiny apskaičiuojamas

kiekvienai draudimo sutarčiai atskirai. Perkeltų įmokų techninio atidėjimo dalis, tenkanti perduotam perdraudimui, apskaičiuojama remiantis tais pačiais metodais kaip bendra suma.

Numatomų išmokėjimų techninis atidėjimas

Numatomų išmokėjimų techninis atidėjimas yra skirtas įsipareigojimų neišmokėtoms draudimo išmokoms bei jų sąnaudoms padengti pagal pareikštas žalias bei pagal įvykusias, bet dar nepraneštas, ataskaitų formavimo datai. Atidėjimo apskaičiavimo pagrindas yra kiekvienos praneštos žalos individualus vertinimas pagal visą turimą informaciją atidėjimo formavimo momentui. Numatomų išmokėjimo techninio atidėjimo dalis, skirta numatomoms draudimo išmokoms dėl įvykusių, bet dar nepraneštų žałą, apskaičiuojama "Chain-ladder" metodu, kiekvienai draudimo rūšiai atskirai. Perdraudikų dalis numatomų išmokėjimų techniniame atidėjime apskaičiuojama atsižvelgiant į perdraudimo sutarčių sąlygas.

Gyvybės draudimo žalų padengimo (matematinis) techninis atidėjimas

Žalų padengimo techninis atidėjimas apskaičiuojamas pagal atsargų perspektyvinį aktuarinį vertinimą kiekvienai galiojančiai draudimo sutarčiai atskirai. Žalų padengimo techninį atidėjimą sudaro aktuariškai diskontuotas atidėjimo skaičiavimo datai draudimo sutarties įsipareigojimų ir gautinų grynųjų draudimo įmokų skirtumas.

Taikomą šio atidėjimo apskaičiavimo metodą galima apibūdinti kaip perspektyvinį grynųjų įmokų metodą. Skaičiavimuose įmonė taiko Zillmer'io koregavimo metodą. Tokiu būdu atidėtosios įsigijimo sąnaudos mažina žalų padengimo techninį atidėjimą.

Apskaičiuodama gyvybės draudimo matematinį techninį atidėjimą, įmonė taiko Lietuvos gyventojų mirtingumo 1993 – 1996 m. lentelę bei sutartims, sudarytoms nuo 2000 m. spalio 1 d. iki 2002 m. gruodžio 31 d., taikoma 3,5% palūkanų norma; sutartims, sudarytoms nuo 2003 m. sausio 1 d. iki 2005 m. rugpjūčio 31 d., 2,2% metinių palūkanų norma; sutartims, sudarytoms nuo 2005 m. rugsėjo 1 d., 2,0% metinių palūkanų norma.

Gyvybės draudimo techninis atidėjimas, kai investavimo rizika tenka draudėjui

Gyvybės draudimo, kai investavimo rizika tenka draudėjui, techninis atidėjimas, skaičiuojamas taikant retrospektyvinį metodą. Prie techninio atidėjimo yra pridedamos investuotos draudėjo įmokos, o atimami draudėjui taikomi mokesčiai, skirti sąnaudoms ir prisiimamai rizikai padengti. Šis techninis atidėjimas yra išreiškiamas investiciniais vienetais, kurių vertė kinta priklausomai nuo susijusių investicijų rinkos vertės pokyčių.

Mokėtinos sumos

Mokėtinos sumos yra apskaitomos nominalia verte.

Mokesčiai

Atidėtas pelno mokestis apskaitomas balansinių įsipareigojimų metodu. Atidėtų mokesčių turtas ir įsipareigojimai yra pripažįstami būsimų mokesčių tikslais, pažymint skirtumus tarp turimo turto ir įsipareigojimų apskaitinės vertės finansinėje atskaitomybėje ir jų atitinkamos mokestinės bazės. Atidėtų mokesčių įsipareigojimai yra pripažįstami visiems laikiniams skirtumams, kurie vėliau didins mokestinį pelną, o atidėtų mokesčių turtas pripažįstamas tik ta dalimi, kuri tikėtinai ateityje sumažins mokestinį pelną. Toks turtas ir įsipareigojimai yra pripažįstami, jei laikini skirtumai yra susiję su prestižu (arba neigiamu prestižu), arba jei nesusijusio su verslo jungimu sandorio metu pripažintas turtas ar įsipareigojimai neįtakoja nei mokestinio, nei finansinio pelno.

Atidėto pelno mokesčio turtas yra peržiūrimas balanso sudarymo dienai ir yra sumažinamas, jei nėra tikėtina, kad įmonė ateityje turės pakankamai mokestinio pelno šiam turtui realizuoti, iki sumos, kuri tikėtinai ateityje sumažins mokestinį pelną.

Atidėtų mokesčių turtas ir įsipareigojimai yra įvertinami naudojant efektyvią mokesčio normą, kuri taikoma metu, kuriais šiuos laikinus skirtumus numatoma padengti arba apmokėti, apmokestinamajam pelnui apskaičiuoti. Atidėtų mokesčių sąnaudos ar pajamos apskaitomos pelno (nuostolių) ataskaitoje, išskyrus kai jos susijusios su straipsniais apskaitomais akcininkų nuosavybėje, kuomet atidėti mokesčiai taip pat apskaitomi akcininkų nuosavybėje.

Pasirašytos įmokos ir atiduoto perdraudimo įmokos

Pasirašytas įmokas sudaro įmokos, priskaitomos pagal galiojančius per ataskaitinį laikotarpį draudimo polisus. Uždirbtos įmokos apima įmokas, priskirtinas ataskaitiniam laikotarpiui. Perdraudimo įmokos apima perdraudimo įmokas, priklausančius perdraudikui pagal perdraudimo sutartis.

Gyvybės draudimo, kai investavimo rizika tenka draudėjui, pasirašytas ir uždirbtas įmokas sudaro faktiškai per ataskaitinį laikotarpį gautos draudimo įmokos pagal įsigaliojusius polisus.

Išmokos

Apmokėtos išmokos apima išmokas, faktiškai išmokėtas per ataskaitinį laikotarpį, ir žałą sureguliuojamos sąnaudas. Patirtos išmokos – tai ataskaitiniam laikotarpiui priskiriamos žalos. Perdraudikų išmokos apima tą išmokų dalį, kuri turi būti susigrąžinta iš perdraudiko pagal perdraudimo sutartis.

Komisinių pajamos ir sąnaudos

Komisinių pajamos, susijusios su polisu, yra apskaitomos per tą patį laikotarpį, kaip ir atitinkamas draudimo polisas, tada, kai jos uždirbamos; komisinių sąnaudos, susijusios su polisu, yra apskaitomos per tą patį laikotarpį, kaip ir atitinkamas draudimo polisas tada, kai jos patiriamos.

Įsigijimo sąnaudos

Įsigijimo sąnaudos apima sąnaudas, kurios patiriamos sudarant draudimo sutartis, tai komisinis atlyginimas ir kitos išmokos tarpininkams, draudimo dokumentų parengimo sąnaudos, reklamos sąnaudos. Komisinis už gyvybės draudimo, kai investavimo rizika tenka draudėjui, sutartis yra apskaitomi kaip atidėtosios įsigijimo sąnaudos. Šios atidėtosios įsigijimo sąnaudos yra tolygiai amortizuojamos per polisuose numatytą draudimo laikotarpį.

Administracinės sąnaudos

Administracinėms sąnaudoms apima personalo sąnaudos, patalpų nuomos ir išlaikymo sąnaudos, ryšių sąnaudos, kitos sąnaudos (tokios kaip amortizacijos ir nusidėvėjimo sąnaudos, kiek jos neįtraukiamos į įsigijimo, žalos suregulavimo ar kitas sąnaudas).

Kitos techninės veiklos pajamos ir sąnaudos

Kitose techninėse pajamos ir sąnaudose atvaizduotos pajamos ir atitinkamai patirtos sąnaudos už kitų įmonių draudimo produktų platinimą.

Kitos pajamos ir sąnaudos

Kitos pajamos apima pajamas, uždirbtas suteikus paslaugas, kitas nei draudimo: palūkanas, kurios nėra susijusios su investicijomis, tokias kaip palūkanos už banke laikomus pinigus; pajamas iš valiutos konvertavimo ir valiutos kurso perskaičiavimo, kurios nėra susijusios su investicijomis, pelną iš balanso pozicijų, nesusijusių su investicijomis, vertės perskaičiavimo, pelną iš ilgalaikio turto pardavimo ir kt. pajamas neįtrauktas į kitas pozicijas.

Kitos sąnaudos apima įvairias sąnaudas, tokias kaip valiutos kursų pasikeitimo, paimtų paskolų, nuostolių iš balanso pozicijų, nesusijusių su investicijomis, vertės perskaičiavimo, ilgalaikio turto perleidimo nuostolius; mokėtinas baudas ir delspinigius už pavėluotus atsiskaitymus; palūkanas lizingo (finansinės nuomos) būdu įsigyjant turtą ir kitas sąnaudas neįtrauktas į kitas pozicijas.

Pelnas iš investicijų, perkeltas iš netechninės dalies

Visų investicinių pajamų ir sąnaudų dalis, pateikta gyvybės draudimo techninėje dalyje, yra apskaičiuota kaip santykis tarp gyvybės techninių atidėjinių metinio vidurkio ir techninių gyvybės draudimo atidėjinių bei akcininkų nuosavybės sumos metinio vidurkio.

Susijusios šalys

Susijusiomis su Įmone šalimis pripažįstami akcininkai, darbuotojai, Valdybos nariai, jų artimi giminės ir įmonės, kurios tiesiogiai ar netiesiogiai per tarpininką kontroliuoja Įmonę arba yra kontroliuojamos atskirai ar kartu su kita šalimi, kuri taip pat pripažįstama susijusia šalimi, galiojant sąlygai, kad šis ryšys suteikia galimybę vienai iš šalių kontroliuoti kitą šalį arba daryti reikšmingą įtaką kitai šaliai, priimant finansinius ir valdymo sprendimus.

Įstatymų numatyti reikalavimai

Įmonė turi laikytis Lietuvos Respublikos Draudimo priežiūros komisijos reikalavimų, kurie apima minimalaus kapitalo, minimalaus mokumo, riboto investicijų skaičiaus, apskaitos bei atidėjinių vertinimo metodų reikalavimus.

Direktorė

Rasa Vasilienė Vasiliauskienė

Vyr. buhalterė

Inga Deveikienė

Vyr. aktuarijus

Inga Kriaučiūnienė